

Kraštovaizdžio architektūros specialistų rengimo Lietuvoje problemos ir tobulinimo aspektai

Petras Grecevičius¹, Algimantas M. Olšauskas², Jonas Genys¹, Ramunė Staševičiūtė¹,
Edvardas Riepšas¹, Vytautas Dubra², Akvilė Kilijonienė¹

¹*Klaipėdos universiteto Kraštovaizdžio architektūros ir aplinkos planavimo katedra*

Tel. +370 46 398830, el. paštas kaapk@ku.lt

²*Jūrinio kraštovaizdžio mokslo institutas*

Tel. +370 46 398835, el. paštas jkmi@ku.lt

Lietuvoje pastaraisiais dešimtmečiais stebimos kraštovaizdžių formavimo, parkų rekonstrukcijos, miestų kraštovaizdžių kultūros problemos. Stinga tinkamai įrengtų želdynų, ignoruojama viešųjų erdvių funkcionavimo ir socialinio želdynų vaidmens įtaka architektūrinės aplinkos, miestų erdvių, rekreacinių, gyvenamųjų ir kitų teritorijų estetinei raiškai ir funkicinei kokybei. Visa tai verčia išsamiau patyrinėti šios srities sunkumus. Viena svarbiausių tokių problemų priežastčių – kraštovaizdžio formavimo specialistų rengimo problema. Iki 2010 metų Lietuvoje vykdomų studijų programų sąrašė nebuvo kraštovaizdžio architektūros studijų. Universitetai ir kolegijos suprasdami, kad tokie specialistai turi būti rengiami, ieškojo visokių išeičių. Viena tokių buvo kraštotvarkos krypties studijos, tačiau taip pavadintos studijos nepripažįstamos nei Europoje, nei kitur. Specialistų stygius lėmė vis prastėjančią gyvenamosios aplinkos kokybę. Todėl šio tyrimo tikslas – iš esmės pagerinti kraštovaizdžio formavimo specialistų rengimo kokybę, tai pat ateityje užtikrinant aukštą gyvenamosios aplinkos kokybę.

Reikšminiai žodžiai: kraštovaizdis, architektūra, studijos, kraštovaizdžio architektas.

In Lithuania in recent decades the problems connected with a landscape design, reconstruction of parks, culture of an urban landscape are observed. There are no suitably established green areas; influence of public spaces and social green areas on quality of aesthetical expression and functionality of architectural environment, urban spaces, recreational, residential and other territories is ignored. All this forces to explore these problems more detail in this sphere. One of the major problems is the problem of preparation of landscape design experts. By 2010 in Lithuania in the list of study programmes there was no study programme of landscape architecture. Universities and colleges, understanding necessity of training of such experts, searched for the decision of the given problem. One of the ways was to prepare the study programme of landscape architecture. However, the given study programme is not recognized in Europe and in the rest of the world. Lack of professionals has influenced a worsening quality of residential environment. Therefore the object of this research is to improve the quality of preparation of experts on landscape design and ensure high quality of residential environment in the future.

Key words: landscape, architecture, studies, landscape architect.

Įvadas

Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptčių apraše planuota (LRV 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimas Nr. 1526, p. 19, 3, 5) skatinti kraštovaizdžio tyrimo, vertinimo ir tvarkymo specialistų rengimą, kurti kraštovaizdžio politikos, apsaugos, tvarkymo ir planavimo daugiadalykes mokymo programas, organizuoti mokyklų ir universitetų kursus, kurie užtikrintų kraštovaizdžio apsaugai, tvarkymui ir planavimui keliamus reikalavimus. Deja, iki šiol Lietuvos aukštojo mokslo sistemoje kraštovaizdžio architekto kvalifikacinio laipsnio nebuvo. Tai apsunkindavo ne tik tarptautinį bendradarbiavimą, bet ir kraštovaizdžio politikos kryptčių realizavimo sėkmę.

Pastaruoju metu Lietuvoje rengiant naują studijų kryptčių ir šakų klasifikatorių pagaliau atsirado galimybė įteisinti kraštovaizdžio architektų rengimą, kartu užpildant labai svarbią aplinkos architektūrinio formavimo nišą.

Ilgametė pasaulinė patirtis patvirtina, jog Kraštovaizdžio architektų rengimas turi specifinių reikalavimų, verčiančių mokymą pradėti architektūros bakalauro studijomis, studijų turinys nuo architektūros ar urbanistikos bakalauro programų skiriasi apie 40 kreditų.

Tyrimo tikslas – iširti sukaupą kraštovaizdžio architektų rengimo patirtį Lietuvoje, nurodyti problemas ir pasiūlyti kokybinės plėtros galimus sprendimus.

Tyrimo objektas ir metodai

Tyrimo objektas. Ilgą laiką Lietuvoje kraštovaizdžio architektūros, aplinkos planavimo specialistai dažniau tik epizodiškai dalyvaudavo kuriant miestus, architektūrinius ansamblius ir netgi parkus. Tyrimo objektą gerai iliustruoja daugumos savivaldybių administracijų situacija, kai teritorijos kraštovaizdžio politiką formuoja ne kraštovaizdžio architektai, o kitų sričių žinovai.

Tyrimo metodai. Šiuo tyrimu siekiama apibūdinti ir įvertinti kraštovaizdžio formavimo specialistų rengimo būklę Lietuvoje. Todėl čia svarbiu dalyku tampa problemos identifikavimo klausimas. Teisės aktų apžvalga ir citavimas, gal netgi kritika, yra neišvengiama šio tyrimo, šio straipsnio metodinė pusė (LR Želdynų įstatymas, 2007; LR Mokslo ir studijų įstatymas, 2009; LR Teritorijų planavimo įstatymas, 2006. Žin., 2006, Nr. 66-2429).

Šio tyrimo autoriai turi dvidešimties metų kraštovaizdžio specialistų rengimo patirtį, todėl moksliniai samprotavimai ir išvados grindžiami praktinio darbo patirties komponentais.

Autoriai tyrimą atliko vadovaudamiesi sisteminės ir palyginamosios analizės metodais. Išnagrinėta kelių šimtų pasaulio kraštovaizdžio architektų, ruošiančių universitetų studijų programų, tarptautinių profesinių organizacijų reikalavimai (IFLA, EFLA, ASLA ir kt.)

Tyrimo rezultatai ir jų aptarimas

Kraštovaizdžio architekto veiklos objektas. Kraštovaizdis yra svarbus teritorinis šalies išteklius, apimantis miestų ir kaimų vietas, miškus, vandenį ir laukus, sudarantis sąlygas žmonių gyvenimui ir veiklai, jis yra tautinio identiteto pamatas ir gyvenimo kokybės dalis. Kraštovaizdžio savasties išsaugojimas, jo tvarkymas ir formavimas tenkinant ekonominius, socialinius, kultūrinius, ekologinius ir estetinius visuomenės poreikius yra vienas svarbiausių valstybės tikslų, nurodytų Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje.

Kraštovaizdžio architektūra apibūdinama kaip kraštovaizdžio planavimo ir želdynų projektavimo mokslas bei menas. 1968 m. Tarptautinė darbo organizacija (ILO – *International Labour Office*) Ženevoje oficialiai pripažino kraštovaizdžio architekto (*Landscape Architect*) profesiją ir kvalifikavo ją kaip atskirą ir savarankišką greta pastatų architekto (*Building Architect*) ir miesto planuotojo (*Town Planner*). Kraštovaizdžio architekto profesija klasifikuojama kaip savarankiška ir naujame Tarptautinės darbo organizacijos patvirtintame Tarptautiniame profesijų klasifikavimo standarte (*International Standard Classification of Occupations, 2008* (ISCO-08) (Guidance document..., 2008; Declaration..., 1989).

Kraštovaizdžio architektūra – daugiadisciplininės veiklos laukas, integruojantis architektūros, urbanistikos, teritorijų planavimo, žemės naudojimo, aplinkos psichologijos, estetikos, botanikos, pramoninio dizaino, kraštovaizdžio ekologijos, hidrologijos ir kitus komponentus (LR Teritorijų..., 2006; LR Želdynų..., 2007). Kai kurie svarbesni kraštovaizdžio architekto veiklos objektai:

- Saugomų kraštovaizdžių teritorijos: nacionaliniai parkai, regioniniai parkai, rezervatai, draustiniai, gamtos paminklai, gamtos paminklų apsauginės zonos, kultūrinės-istorinės zonos, istoriniai parkai.
- Gyvenamųjų teritorijų kraštovaizdžio objektai: vandens ir želdynų sistemos, visuomeninių centrų atviros erdvės, gamybinių kompleksų aplinka, gyvenamųjų teritorijų aplinka, apsauginės žaliosios zonos, parkai ir sodai, miško parkai ir miesto miškai, sporto ir sveikatingumo zonos.
- Teritoriniai-erdviniai kompleksai tarp gyvenviečių ir saugomų teritorijų:
Rekreaciniai objektai –
 - a) poilsio ir turizmo objektų sistema (valstybinio, regioninio ir vietinio lygmens),
 - b) trumpalaikės rekreacijos zonos,
 - c) ilgalaikės rekreacijos zonos,
 - d) kurortinės zonos,

- e) parkiniai keliai, turistinės trasos.
- Įvairios ūkinės paskirties objektai:
- a) vandens akvatorių apsaugos zonos,
 - b) komunikacijų landšaftiniai koridoriai,
 - c) melioracijos, išteklių gavybos zonos,
 - d) žemės ūkio gamybos teritorijos,
 - e) miškų ūkio teritorijos,
 - f) vandens ūkio teritorijos.

Kraštovaizdžio architektūros studijos Lietuvoje. Kraštovaizdžio architektūros bakalaurai ir magistrai iki nepriklausomybės atkūrimo buvo sėkmingai rengiami Vilniaus dailės akademijoje. Tačiau vėliau, atsisakius bakalauro studijų lygmens, studijų kokybė sumenko, o 2007 metais tarptautinės ekspertų komisijos kraštovaizdžio architektūros magistrantūros programą pasiūlyta akredituoti ribojamai. Svarbiausia neigiamo vertinimo priežastis – bakalauro studijų lygmens stygius, nes magistro studijų programai fiziškai negali būti priskiriami specifiniai dalykai (pav. dirvožemio mokslai, augalų biologija, dendrologija), be kurių neįmanoma pilnavertiškai parengti aukšto lygio specialistus.

Nuo 1991 metų kraštovaizdžio architektūros studijos vykdomos Klaipėdos universitete. Tačiau suteikiama ne kraštovaizdžio architekto, bet kraštotvarkininko kvalifikacinis laipsnis. Kadangi bakalauro ir magistro studijos vykdytos technologijų mokslų srityje, bakalauro studijų programos struktūros kokybė iki 2005-ųjų metų buvo pernelyg perpildyta fiziniais ir technologijų mokslais. Pastaraisiais metais studijų programos iš esmės atnaujintos pagal Europos, JAV ir Australijos universitetų vykdomų kraštovaizdžio architektūros studijų programų turinį. Iki 2009 metų priėmimas buvo vykdomas organizuojant meninių gebėjimų stojamąjį egzaminą. Svarbi praktinių gebėjimų ugdymo bazė – Palangos botanikos parkas. Programų tobulinimą lig šiol stabdė studijų priskyrimas technologijų studijų sričiai. Studijų perregistravimas architektūros kryptyje neabejotinai suteikia galimybes esminiams pozityviems kokybiniais pokyčiams. Šiuo metu Klaipėdos universitete vykdomos kraštovaizdžio architektūros studijos su kraštovaizdžio architektūros ir kraštovaizdžio planavimo, kraštovaizdžio dizaino, kraštovaizdžio mokslinių tyrimų pakraipomis.

Kad nebūtų užkirstas kelias architektams po papildomų studijų įgyti ir kraštovaizdžio architekto kvalifikaciją, o kraštovaizdžio architektams – architekto, kraštovaizdžio architektūros studijų šakos buvimas architektūros kryptyje labai svarbus žingsnis gerinant kraštovaizdžio specialistų rengimą Lietuvoje, kartu priartėjant prie geriausių Europos kraštovaizdžio architektūros mokyklų lygmens.

Kai kurie kraštovaizdžio architektūros studijų programų komponentai šiuo metu integruoti į architektūros studijų programas VGTU, KTU. Tačiau to nepakanka kraštovaizdžio architektūros objektų profesionaliam projektų rengimui užtikrinti (Daunora, 2008).

Kraštovaizdžio planavimo, kraštovaizdžio geografijos ir strategijos bei politikos klausimams tradiciškai daug vietos skiriama VU geografijos studijų programoje.

Kai kurie kraštovaizdžio architektūros studijų fragmentai integruoti valstybinių kolegijų želdinių ir dizaino ar pan. studijų programose. Faktiškai Vilniaus, Kauno, Klaipėdos kolegijose (veikia Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Žemaitijos valstybinės kolegijos, vykdančios Želdinių ir dizaino programas (šaltinis – LR ŠMM)) rengiami kraštovaizdžio technologai – sodų, parkų, želdynų įrengimo, tvarkymo, priežiūros specialistai. Jiems suteikiami dekoratyvinės augalininkystės ir nedidelių teritorijų tvarkymo projektų rengimo įgūdžiai. Kauno kolegijos Kraštotvarkos fakultetas šiuo metu vykdo dvi studijų programas: Želdinių ir jų dizaino ir Želdinamų teritorijų inžinerijos. „Želdinių ir jų dizaino“ specialistai orientuoti į želdynų projektavimo, augalų auginimo ir floristikos sritis. Želdinamų teritorijų inžinerijos specialistai daugiau orientuoti į technologines sritis, t. y. gebantys parinkti optimalias statybos darbų technologijas, įrengti želdynų inžinerines

sistemas, organizuoti inžinerinį teritorijos įrengimą. Abiejų sričių specialistai orientuoti į smulkaus ir vidutinio verslo kūrimą ir valdymą“.

Lietuvoje šiuo metu silpniausia žemesniosios grandies specialistų sodininkų rengimo grandis. Jie turėtų būti rengiami visų regionų profesinėse mokyklose. Įvertinant dabartinę želdinių ir dizaino studijų patirtį kolegijose, racionaliausias kelias būtų jose rengti ir sodininkus, kurių gabesnieji galėtų tęsti studijas siekdami gauti profesinio bakalauro kvalifikaciją.

Kraštovaizdžio vadybos – organizavimas, inicijavimas, finansų paieška, politika – specialistai Lietuvoje kol kas nerengiami.

Galima pastebėti, kad koleginių studijų programų pavadinimai skirtingi, nors studijų turinys tas pats (1 lentelė). Trys pavadinimai susieti su želdinių dizainu, o galėtų būti pakeisti vienu tiksliau atspindinčiu šių programų esmę – „*Dekoratyvioji želdininkystė*“ arba „*Kraštovaizdžio technologijos*“.

Universitetinių studijų programų pavadinimų įvairovė nėra didelė (2 lentelė). Programų sąrašė visiškai nepritampa „Žemėtvarkos“ studijų programa. Būtina patikslinti Klaipėdos universitete vykdomų Kraštovaizdžio architektūros programų profesinę kvalifikaciją, įrašant „Kraštovaizdžio architektas“. Taip būtų išspręstas mūsų specialistų pripažinimas ES.

1 lentelė. Kraštovarkos krypties (04T2) koleginių studijų programų sąrašas 2009 m. (Šaltinis: LR ŠMM)

Table 1. Landscape magement trend college studies list (Source: MES)

Valstybinis kodas	Studijų programos pavadinimas	Aukštosios mokyklos pavadinimas
65304T205	<i>Želdinamų teritorijų inžinerija</i>	<i>Kauno kolegija</i>
65304T202	Želdiniai ir dizainas	Kauno kolegija
65304T203	Želdynų dizainas	Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija
65304T207	<i>Žemėtvarka</i>	<i>Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija</i>
65304T204	Želdiniai ir jų dizainas	Klaipėdos verslo ir technologijų kolegija
65304T201	Želdiniai ir jų dizainas	Vilniaus kolegija
65304T206	Želdynai ir jų dizainas	Žemaitijos kolegija

2 lentelė. Kraštovarkos krypties (04T2) universitetinių studijų programų sąrašas 2009 m. (Šaltinis: LR ŠMM)

Table 2. Landscape magement trend university studies list (Source: MES)

Valstybinis kodas	Studijų programos pavadinimas	Aukštosios mokyklos pavadinimas
62404T201	Kraštovarkos	Kauno technologijos universitetas
62604T202	Kraštovaizdžio architektūra	Klaipėdos universitetas
61204T201	Kraštovaizdžio architektūra	Klaipėdos universitetas
62604T201	<i>Žemėtvarka</i>	<i>Lietuvos žemės ūkio universitetas</i>
61204T202	<i>Žemėtvarka</i>	<i>Lietuvos žemės ūkio universitetas</i>

Kraštovaizdžio architektūra LR mokslo ir studijų registruose. Kraštovaizdžio architektūros mokslo ir studijų vietos Lietuvos mokslo ir studijų reglamentavimo dokumentuose paradoksaliai analogiški urbanistikos studijoms. LR studijų klasifikatoriuje lig šiol kraštovaizdžio architektūros studijų krypties nebuvo. Naujame klasifikatoriuje kraštovaizdžio architektūros studijos kaip savarankiška šaka priskirta architektūros kryptčiai. Šios šakos absolventams bus suteikiami kraštovaizdžio architektūros bakalauro ir kraštovaizdžio architektūros magistro (kraštovaizdžio architekto) kvalifikaciniai laipsniai.

Lietuvoje kol kas nėra kraštovaizdžio architektūros doktorantūros, todėl aukščiausio lygio specialistai rengiami architektūros, aplinkos inžinerijos ir kraštovarkos, ekologijos ir aplinkotyros doktorantūrose VDA, VGTU, KTU. Kaimyninėje Latvijoje vykdomos visų lygių, t. t. ir kraštovaizdžio architektūros doktorantūros studijos.

Dėl kraštovaizdžio architektūros specialistų ugdymo. Lietuvos kraštovaizdis yra erdvė, kurioje gyvena tauta, o rūpestis juo yra ypatingos reikšmės uždavinys, reikalaujantis tinkamai pasirengusių specialistų.

Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjunga (LKAS) nuo įsikūrimo 1995 metais yra Tarptautinės kraštovaizdžio architektų sąjungos (IFLA) narė, o 2002 m. kartu su Latvija ir Estija surengė XXXIX pasaulinį Tarptautinės kraštovaizdžio architektų sąjungos kongresą. Penkiasdešimt du meno kūrėjo statusą turinčius narius vienijanti LKAS atstovauja kraštovaizdžio architektūrą ir rūpinasi jos plėtote Lietuvoje.

1989 m. Europos bendrijos šalių kraštovaizdžio architektus vienijančios nacionalinės organizacijos pasirašė deklaraciją dėl Europos kraštovaizdžio architektūros fondo (EFLA) steigimo, savitarpio akademinės kvalifikacijos pripažinimo ir minimalaus išsilavinimo reikalavimų taikymo kraštovaizdžio architektams (International..., 2008; , UIA ir IFLA sutartis..., 2006).

EFLA savo nariams (kraštovaizdžio architektams) kelia tokius reikalavimus: bent 4 metų nuosekliųjų universitetinių studijų bei 2 metų profesinės darbo patirties; o giminingų profesijų specialistams, baigusiems ne mažiau kaip 3 metų studijas, dar reikalingos 2 metų persikvalifikavimo studijos bei 2 metų profesinė darbo patirtis. Norėdami lygiuotis su Europos sąjungos šalių kraštovaizdžio architektais siekiame Lietuvoje turėti pilnavertes kraštovaizdžio architektūros bakalauro ir magistro studijas, inicijuoti persikvalifikavimo studijų programų kūrimą universitetuose.

Lietuvoje kraštovaizdžio architektų rengimas yra nepakankamas. Klaipėdos universitetas vykdo Kraštovaizdžio architektūros bakalauro ir magistro studijas, bet, kaip minėta, absolventams suteikiama ne kraštovaizdžio architektūros, bet kraštotvarkos kvalifikacija, nes pirmosios nėra senajame studijų klasifikatoriuje. Nors paskutiniaisiais metais Lietuvoje pastebimas susidomėjimas kraštovaizdžio architektūra, tačiau kituose Lietuvos universitetuose (VGTU, KTU, VDA) dėstomos tik kai kurios disciplinos, kurių dėka architektai gauna kraštovaizdžio architektūros pradmenis (Pilkauskas, 2004).

Klaipėdos universitetas kartu su Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjunga 2009 metais kreipėsi į LR švietimo ir mokslo ministeriją prašydama įtraukti kraštovaizdžio architektūrą į Bendrąjį studijų sričių ir kryptių klasifikatorių, pagal kurį vyksta nuosekliosios universitetinės studijos Lietuvos aukštosiose mokyklose. Buvo prašoma įteisinti kraštovaizdžio architektūros bakalauro ir kraštovaizdžio architektūros magistro kvalifikacinius laipsnius, o baigusiems studijas suteikti kraštovaizdžio architekto profesinę kvalifikaciją bei kreiptasi LR Švietimo ir mokslo ministrą (A. Žickis „Dėl studijų sričių ir kryptių klasifikatoriaus“. LKAS kreipiamasis į LR ŠMM ministrą).

Būtina pažymėti, jog po daugybės konsultacijų, pasitarimų ir prieštaravimų, pagaliau vieningomis LKAS, Klaipėdos universiteto Kraštovaizdžio architektūros ir aplinkos planavimo katedros pastangomis, taip pat geru ŠMM vadovybės supratimu naujame klasifikatoriuje Kraštovaizdžio architektūros studijos įteisintos.

Kraštovaizdžio architektūros studijų Lietuvoje poreikis ir galimybės. Kraštovaizdžio architektūros studijų patirtis Klaipėdos universitete ir kolegijose, vykdančiose Želdinių dizaino programas, leidžia teigti, jog šios srities specialistų poreikis Lietuvoje auga. Absolventai gerai integruojasi į tolimesnes studijas ir praktinę veiklą užsienio universitetuose, projektavimo ir kraštovaizdžio formavimo firmose.

Kraštovaizdžio architektų poreikis grindžiamas:

1. Savivaldybių ir apskričių administracijose įvesti kraštovaizdžio architekto pareigybės;
2. Rengiant miestų planavimo ir architektūros projektus, dalyvauja kraštovaizdžio architektas ir urbanistas;
3. Kuo skubiau ir kvalifikuočiau tvarkyti, atkurti ar įrengti naujus parkus, iš esmės pagerinti gyvenviečių aplinkos kokybę.

Trūksta specialistų miestų kraštovaizdžio formavimo, kraštovaizdžio archeologijos, istorinių parkų ir sodų restauravimo, istorinių senamiesčių kraštovaizdžio, kraštovaizdžio inžinerijos, kraštovaizdžio vadybos ir kitose sferose.

Naujame studijų klasifikatoriuje kraštovaizdžio tyrimų ir formavimo specialistų rengimas pernelyg išskaidytas įvairiose studijų srityse. Iš vienos pusės, tai patvirtina susidomėjimą šia specialybe, platų požiūrių spektrą, iš kitos – atspindi primityvios konkurencijos baimę ir dažną nenorą veikti racionaliau integruojant pajėgas.

Niekuo nepagrįstas noras „paslėpti“ kraštovaizdžio architektūrą architektūros studijose. Tarptautinėje erdvėje jau seniai suprasta ir susitarta, kad tai savarankiškos, nors ir giminingos specialybės. Jų atskyrimas visiškai neneigia architekto veiklos svarbos, o tik pabrėžia labai išaugusią kraštovaizdžio architekto veiklos prasmę.

Kolegijų apsisprendimas inžinerijos kryptyje grindžiamas noru surinkti daugiau studentų nėra labai perspektyvus, nes kolegijos rengia labiau kraštovaizdžio technologus, o ne inžinierius.

Dar keliose klasifikatoriaus vietose atsiradę: kraštovaizdžio geografija, žemės naudojimas ir kraštovaizdžio planavimas, teritorijų planavimas tėra kraštovaizdžio architektūros pošakiai, todėl toks išblaškymas neracionalus. Beje, britų klasifikatoriuje visos tokios studijos yra viename kompaktiškame bloke – architektūra, statyba ir planavimas:

1. K300 Kraštovaizdžio ir sodų dizainas (*Landscape and garden design*)
2. K310 Kraštovaizdžio architektūra (*Landscape architecture*)
3. K320 Kraštovaizdžio tyrimai (*Landscape studies*)
4. K330 Kraštovaizdžio dizainas (*Landscape design*)
5. K340 Sodo dizainas ir želdininkystė (*Garden design and horticulture*)
6. K390 Kitos Kraštovaizdžio ir sodo dizaino studijų programos (*Landscape and garden design not elsewhere classified*)

Šaltinis: UCAS. JACS 3 Proposals for new coding areas.

Išvados ir rekomendacijos

1. Kraštovaizdžio architektūros specialistų rengimo kokybė, regioninė sklaida Lietuvoje šiuo metu neužtikrina augančių poreikių kokybiškai gyvenamajai aplinkai formuoti.
2. Kraštovaizdžio architektūros specialistai rengiami nesuteikiant jiems tarptautinių organizacijų (IFLA, EFLA ir kt.) reikalaujamų kvalifikacijų.
3. Prastėjančią kraštovaizdžio būklę Lietuvoje lėmė šios svarbios profesijos ignoravimas, kraštovaizdžio architektų etatų savivaldybių administracijose panaikinimas, reikšmės ir sampratos suprastinimas. Kraštovaizdžio architektų nėra Palangos, Neringos ir kitose savivaldybių administracijose.
4. Lietuvoje yra pakankamas potencialas kraštovaizdžio architektūros kokybiškoms universitetinėms studijoms užtikrinti visuose svarbiausiuose regionuose (Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos).
5. Kraštovaizdžio architektūros studijų šakos architektūros studijų kryptyje įtvirtinimas naujame klasifikatoriuje suteikiant kraštovaizdžio architektūros bakalauro ir kraštovaizdžio architektūros magistro (kraštovaizdžio architekto) kvalifikacinius laipsnius – reikšmingas žingsnis formuojant Lietuvos kraštovaizdžio architektūros mokyklą.

Tolimesnė kraštovaizdžio architektūros mokslo ir studijų plėtra galėtų būti tokia:

1. Klaipėdos universitete tęsiamos Kraštovaizdžio architektūros bakalauro ir magistro studijos. Organizuojama bendra doktorantūra su VGTU, VDA, KTU.
2. Kraštovaizdžio architektūros bakalauro ir (ar) magistro studijos galėtų būti organizuojamos Vilniuje ir Kaune.
3. Valstybinėse Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos kolegijose rengiami kraštovaizdžio technologai ir sodininkai.

4. Organizuojama kraštovaizdžio architektūros doktorantūra.
5. Mokslo kryptių klasifikatoriuje įrašoma kraštovaizdžio architektūros mokslų kryptis.

Literatūra

1. Daunora Z. J. Urbanistikos mokslo ir studijų vietos Lietuvos klasifikatoriuose paradokasai. *Urbanistika ir architektūra* XXXII, Nr. 4, 2008. P. 221–231
2. Declaration of The National Associations or Institutions for Landscape Architects in the European Community. Brussels, 4th April 1989
3. Guidance Document for Recognition or Accreditation. Professional Education Programmes in Landscape Architecture. *Approved by IFLA World Council*. June 2008. *Approved by EFLA Education Committee*, November 2008
4. International Standard Classification of Occupations, 2008 (ISCO-08)
5. LR Mokslo ir studijų įstatymas, 2009. Žin. 2009, Nr. XI-242
6. LR Teritorijų planavimo įstatymas, 2006. Žin., 2006, Nr. 66-2429
7. LR Želdynų įstatymas, 2007. Žin., 2007, Nr. 80-3215
8. Pilkauskas R. Kraštovaizdžio architektūros raida Lietuvoje. *Kraštovaizdžio architektūra. VDA Darbai*, Nr. 33, 2004. P. 7–49
9. UCAS. JACS 3 Proposals for new coding areas. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/smt/st_org/docs/klasifikavimas/JACS3_proposed_classification.pdf
10. UIA ir IFLA sutartis, 2006. LKAS interneto svetainė. [žiūrėta 2006-12-01]. Prieiga per internetą: http://lkas.lt/aktualu/zinios.php?subaction=showfull&id=1164981713&archive=&start_from=&ucat=3&

Problems and Improving Aspects of Landscape Architecture Specialist Training in Lithuania

Summary

In Lithuania in recent decades the problems related to landscaping, parks reconstruction, culture of urban landscape is observed. Lack of suitably established spaces, ignored the functioning of public spaces and social spaces on the role of architectural environment, urban spaces, recreational, residential and other areas aesthetic expression and functional quality. All this makes us to explore the problems more detail in this area. One of the major causes of such problems – specialists of landscaping architecture training problem. By 2010 in Lithuania study programs list did not include landscape architecture study. Universities and colleges understand that these professionals should be prepared looking for all sorts of solutions. One of such was the Landscape study field, but the study program called like that is not recognized in Europe and in the rest of the world. The lack of specialists influences the deteriorating quality of living environment. Loss of the old parks. Objective of this study – fully improve landscaping specialists training quality, herewith in future providing a high quality living environment. Authors researched the situation; propose solutions, which are essential to improve the landscape architects' training. It is proposed in Klaipeda University to continue the bachelor and master's study of landscape architecture, to organize a joint doctoral with VGTU, VDA, and KTU. It is important to unite all university and college's efforts to develop the best possible professionals, resolve landscape architects attesting issues.